

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS VARĖNOS PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRO

FIZINIO IR PSICHOLOGINIO SMURTO PRIEŠ DARBUOTOJUS PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS TVARKOS APRAŠAS

I. SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. VšĮ Varėnos pirminės sveikatos priežiūros centro (toliau – Varėnos PSPC) fizinio ir psichologinio smurto prieš darbuotojus prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato Varėnos PSPC prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą kurti saugiai aplinkai Varėnos PSPC.
2. Prevencijos tikslas – sukurti saugią ir palankią aplinką, kurioje darbuotojai jaučiasi saugūs ir gerbiami.
3. Aprašas pagrįstas šiais principais:
  - 3.1. Varėnos PSPC sveikatos priežiūros specialistų ir kito personalo saugumas – prioritetinis tikslas;
  - 3.2. visiškas smurto netoleravimas įstaigoje;
  - 3.3. kiekvienas Varėnos PSPC darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą, nedelsiant reaguoja ir stabdo jį.
4. Apraše vartojamos sąvokos:
  - 4.1. **Fizinis ir psichologinis smurtas** – tai fizinę ar psichologinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti fizinę ar psichologinę žalą kitam asmeniui;
  - 4.2. **Smurto prevencija** – planinių priemonių veikla, skirta fizinio ir psichologinio smurto rizikai mažinti;
  - 4.3. **Smurto intervencija** – Varėnos PSPC darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į fizinio ir psichologinio smurto stabdymą.

II. SKYRIUS SMURTO PREVENCIJA

5. Fizinis smurtas tai tyčinis fizinio skausmo sukėlimas.
6. Asmenų polinkio fiziniam smurtui požymiai, kurie gali prasiveržti ir smurtiniu elgesiu:
  - 6.1. spoksojimas ir akių kontaktas (spoksojimas ir rūstus žvilgsnis norint įbauginti darbuotoją);
  - 6.2. tonas ir balso garsumas (pakeltu tonu išreiškiami reikalavimai, balso garsumu siekiama užgožti dialogą ar oponento pastabas);
  - 6.3. nerimas (rankų gniaužymas, trynimasis);
  - 6.4. murmėjimas, vapėjimas;
  - 6.5. žingsniavimas, nerimastingas vaikščiojimas

7. Psichologinis smurtas apibrėžiamas kaip tyčinis valdžios prieš kitą asmenį ar darbuotojų grupę naudojimas, įskaitant ir grasinimą panaudoti fizinę jėgą, veiksmus, kurie gali pakenkti fizinei, protinei, dvasinei, moralinei ar socialinei gerovei.

8. Psichologinis smurtas darbo aplinkoje gali pasireikšti:

8.1. profesinėje srityje: viešu pažeminimu, nuomonės menkinimu, kaltinimu dėl pastangų stygiaus, beprasmių, neatitinkančių kompetencijos užduočių skyrimu, nušalinimu nuo sričių, už kurias darbuotojas yra atsakingas, pernelyg didelio darbo krūvio skyrimu, darbo užduočių įvykdymo nerealiais terminais pavedimo;

8.2. dėl asmeninės reputacijos: užgauliomis pastabomis, užgauliojimais, bauginimu, menkinimu, užuominomis dėl amžiaus, lyties ar kitų asmeninių dalykų, apkalbomis;

8.3. per izoliaciją: psichologiniu ir socialiniu išskyrimu, galimybių apribojimu, nuomonės ignoravimu, darbui reikalingos informacijos nuslėpimu.

9. Bet kokia smurto forma yra neteisėta ir netoleruojama.

10. Pagrindiniai prevenciniai veiksmai:

10.1. registruoti ir išsamiai analizuoti smurto atvejus;

10.2. gerinti psichosocialinę aplinką, pagrįstą pagarba, atvirumu ir atidumu;

10.3. ugdyti kultūrą, kurioje smurtas netoleruojamas;

10.4. mokyti elgesio taisyklių, pykčio valdymo, streso įveikimo, bendravimo įgūdžių, kurie padėtų išvengti smurto ar jį sumažinti įskaitant saugios aplinkos kūrimą;

10.5. suteikti pagalbą smurto aukoms;

10.6. skirti drausmines nuobaudas smurtautojui.

11. Varėnos PSPC darbuotojai apie patirtą fizinį smurtą darbo vietoje– nedelsiant praneša Bendrajam pagalbos centrui (BPC) telefonu 112 ir informuoja įstaigos direktorių.

III. SKYRIUS SMURTO INTERVENCIJA

12. Įvykus fizinio ar psichologinio smurto atvejui, Varėnos PSPC darbuotojas reaguoja atlikdamas šiuos procedūrinius veiksmus:

12.1. Reagavimas:

12.1.1. sustabdyti fizinį ir/ar psichologinį smurtą panaudojusį asmenį;

12.1.2. suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiam asmeniui (jeigu reikia).

12.2. Informavimas:

12.2.1. informuojamas tiesioginis vadovas;

12.2.2. informuojama Varėnos PSPC direktorius;

12.2.3. taip pat galima pranešti LR Sveikatos apsaugos ministerijos pasitikėjimo telefonu 8 800 66004 (pasirinkus skaičių 3);

12.2.4. atitinkamų institucijų informavimas kaip nurodyta 11. punkte.

12.3. Sprendimas:

12.3.1. smurto atvejo ištyrimas, kiekvienu konkrečiu smurto atveju Varėnos PSPC direktoriaus įsakymu sudaroma Smurto atvejo nagrinėjimo komisija, kurios paskirtis išnagrinėti ir pateikti siūlymą dėl sprendimo priėmimo Varėnos PSPC direktoriui;

12.3.2. pagalbos priemonių nustatymas;

12.3.3. drausminių priemonių nustatymas;

12.3.4. prevencinių priemonių nustatymas.

12.4. Grįžtamasis ryšys:

- 12.4.1. ilgalaikės pagalbos nukentėjusiam nuo smurto darbuotojui teikimas. Pagalba teikia konkrečiu atveju paskirtas psichologas;
- 12.4.2. užtikrinama darbuotojo reintegracija į darbo aplinką, garantuojant apsaugą nuo nemalonių santykių su smurtautoju;
- 12.4.3. esant reikalui, suteikiama galimybė gauti teisinę pagalbą;
- 12.4.4. pagalbos smurtautojui organizavimas, konkrečiu atveju paskiriant psichologą;
- 12.4.5. organizuoti atvejo aptarimą su skyriaus, kuriame įvyko smurtas, darbuotojais ir aptarti susidariusią situaciją, jos priežastis.
- 12.4.6. vykdyti smurto pasireiškimo įstaigoje stebėseną.

IV. SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Ši tvarka privaloma ir su ja supažindinami visi Varėnos PSPC darbuotojai, tvarką siunčiant į darbuotojo tarnybinį paštą.

14. Visi dokumentai ir duomenys, susiję su darbuotoju yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti darbuotojo teises ir teisėtus interesus.

15. Ši tvarka skelbiama įstaigos tinklapio www.varenospspc.lt puslapyje „Informacija“.

Parengė
teisininkas Deimantas Miliauskas